

REFERAT Lokal Grøn Trepert for Isefjord og Roskilde Fjord d. 30-04-2025

Mødedato Onsdag d. 30. april 2025 kl. 08:00

Mødested MS-Teams

Indholdsfortegnelse

Kort velkomst og rammesætning af dagens møde v/Grethe Saabye (5 minutter).....	3
Godkendelse af referat fra 18. marts 2025.....	4
Fagligt oplæg fra Roskilde Kommune om deres arbejde med prioriteringer i udtagelsesindsatsen v/	5
Introduktion til principper og rammesætning af proces v/Fællessekretariatet og Lejre Kommune (10	6
Proces i treparten omkring udarbejdelse af principper (1 time og 20 minutter).....	7
Godkendelse af kommissorium (5 minutter).....	9
Eventuelt.....	10
Deltagere og afbud.....	11

Punkt 1: Kort velkomst og rammesætning af dagens møde v/Grethe Saabye (5 minutter)

Velkommen

Beslutning

Forperson Grethe Saabye bød velkommen og indledte med at rammesætte mødet. Det blev præsenteret som et procesmøde med fokus på drøftelse og kvalificering af principper for trepartens arbejde, med henblik på vedtagelse af de endelige principper i juni.

Derudover orienterede Grethe kort om status på ansøgningen til Kystvandrådet:

Efter en længere proces er det lykkedes at få sendt ansøgningen afsted. Styrelsen har dog meddelt, at den skal reduceres i forhold til det oprindeligt indsendte. Grethe udtrykte tillid til, at det vil lykkes parterne at tilpasse ansøgningen, så den kan blive godkendt.

Bilag

Referat af møde i Grøn Trepert for Isefjord og Roskilde Fjord den 26. februar 2025.docx

Politisk udpegede medlemmer af Lokal Grøn Trepert vedlagt referat.docx

Punkt 2: Godkendelse af referat fra 18. marts 2025

Udkast til referat af 2. møde den 18. marts 2025 i den lokale grønne trepart for Isefjord og Roskilde Fjord vedlagt som bilag.

Bilag:

- Referat af 2. møde den 18. marts 2025

Indstilling: Referatet godkendes

Beslutning

Referatet blev godkendt uden bemærkninger. Dagsordenen for dagens møde blev ligeledes godkendt.

Bilag

Endeligt referat af møde den 18. marts 2025.docx

Punkt 3: Fagligt oplæg fra Roskilde Kommune om deres arbejde med prioriteringer i udtagelsesindsatsen v/Jannik Egelund og Søren Laursen (20 minutter)

I forbindelse med sidste treparts møde på Sonnerupgaard den 18. marts 2025 anmodede trepartsmedlemmerne om, at der ved fremtidige treparts møder gerne måtte indgå faglige oplæg med eksempelvis konkrete eksempler på omlægninger eller andre faglige emner til brug for en fælles vidensopbygning blandt trepartsmedlemmerne.

På den baggrund holder Roskilde Kommune et oplæg om deres arbejde med prioriteringer i udtagningsindsatsen som grundlag for processen, der gennemføres under dagsordenens punkt 5.

Slides, der anvendes til oplægget, vil efterfølgende blive sendt ud til trepartens medlemmer.

Indstilling: Tages til efterretning

Beslutning

Jannik Egelund og Søren Laursen fra Roskilde Kommune præsenterer. Oplægget omhandlede Roskilde Kommunes tilgang til prioritering og planlægning i udtagningsindsatsen. Der blev lagt vægt på en helhedsorienteret tilgang, hvor kommunen arbejder ud fra tre overordnede principper, vedtaget af byrådet i slutningen af marts 2025. Målet med principperne i Roskilde er, at de skal sikre størst mulig effekt af arbejdet i treparten.

De tre principper:

- **Principperne er forankret i de kommunale planer:** Indsatsen bygger videre på eksisterende målsætninger bl.a. Roskildes grøn-blå strategi og klimaplan.
- **Fokus på sammenhæng og synergi:** Projekterne skal kobles til eksisterende naturværdier og understøtte både biodiversitet, CO₂-reduktion, grundvandsbeskyttelse og rekreative muligheder. Indsætterne skal tænkes helhedsorienteret, således at kommunen sikrer flest mulige synergier på tværs af alle interesser.
- **Fire prioriterede indsatsområder i Roskilde:** Gundsømaglekilen/Hove Å/Værebro Ådal, Himmelev Skov, Boserupkilen/Kornerup Ådal og Ramsødalen/Gadstrup Skov. Her er der allerede igangsat eller planlagt konkrete naturindsatser, fordi det har været en del af den kommunale planlægning i mange år.

Andre pointer:

Tværkommunalt samarbejde: Flere af områderne rækker ind i nabokommuner (fx Egedal og Lejre), hvilket gør samarbejdet afgørende.

Eksempler som Himmelev Skov: Et 20-årigt samarbejde med Naturstyrelsen og forsyningsselskabet illustrerer, at arbejdet kræver tid, lokal forankring og partnerskaber med lodsejere. Kommunen kan opnå stor gevinst ved sådant samarbejde, da kommunen kun betaler en fjerdedel af prisen for den nye jord og så driver Naturstyrelsen skoven. Således er det en god måde at få gearet de kommunale midler.

Fremtidig prioritering: Ud over de fire hovedområder forventes kystnære jorde og lavbundslande at være relevante. Minivådområder betragtes som supplement, især hvor større projekter ikke er mulige.

Kortlægning og datagrundlag: Roskilde Kommune arbejder med omfattende GIS-analyser i samarbejde med Aarhus Universitet. Kortlægningen omfatter bl.a. kvælstofudledning, lavbundslande, fosfor, grundvandsbeskyttelse, eksisterende natur og skov, som er med til at kvalificere deres arbejde.

Multifunktionalitet og naturbaserede løsninger: Arealer er en begrænset ressource, og behovet for arealer er stort, de skal derfor opfylde flere formål. Kommunen prioriterer løsninger, der understøtter flere samfundsmål på samme areal. Blandt andet prioriteres store sammenhængende områder for at fremme spredning af arter, adgang til natur og klimatilpasning.

Punkt 4: Introduktion til principper og rammesætning af proces v/Fællessekretariatet og Lejre Kommune (10 minutter)

Fællessekretariatet og Lejre Kommune holder et kort oplæg om opgavens omfang og introduktion til drøftelserne i punkt 5.

Slides, der anvendes til oplægget, vil efterfølgende blive sendt til trepartens medlemmer.

Indstilling: Tages til efterretning

Beslutning

Berit Horskjær Bojsen fra Fællessekretariatet fremlagde en række data, om kvælstofreduktion i treparten:

- Der er meget store reduktionskrav i særligt oplandene til Ydre Roskilde Fjord og indre Isefjord (op til 80 %).
- Lavbunds- og kvælstofvådområdeprojekter kan teoretisk reducere op til 50–60 % af kvælstofkravene, men det kræver udnyttelse af næsten hele arealpotentialet. Af den grund er de mest effektive virkemidler ikke nødvendigvis de mest realistiske i forhold til arealanvendelse. Derfor er der behov for at tage andre virkemidler i brug – også selvom de ikke er lige så arealeffektive – f.eks. ekstensiveringsordninger og skovrejsning.
- Kommunerne har meget forskellige forudsætninger for at tage disse virkemidler i brug. F.eks. har Isefjordsoplandet en langt større andel af intensivt landbrugsland, mens der mod øst er en langt større bebyggelsestæthed. Det har naturligvis betydning for, hvor nemt det er at realisere projekter. Pointen er, at der er behov for fleksibilitet og lokal tilpasning i udformningen af principper, da én model ikke kan anvendes ensartet på tværs af kommunerne.

Bilag

Kommissorium for lokal grøn trepart Isefjord og Roskilde fjord.docx

Punkt 5: Proces i treparten omkring udarbejdelse af principper (1 time og 20 minutter)

Forperson Grethe Saabye introducerer arbejdet med og processen for udarbejdelse af principper for den lokale grønne trepart for Isefjord og Roskilde Fjord.

Trepartsmedlemmerne vil blive sendt ud i teamsgrupper for at drøfte, kvalificere og præcisere mulige principper for arbejdet i treparten. Der vil undervejs i processen være fælles opsamlings i plenum med en afsluttende samlet refleksion.

Sekretariatet vil efterfølgende bearbejde de modtagne input frem mod proces og beslutning af principper på mødet den 10. juni 2025.

Indstilling: Proces gennemføres med henblik på vedtagelse af principper på mødet den 10. juni 2025.

Beslutning

Ruth Bjerregaard fra Lejre Kommune satte fokus på, hvorfor det er vigtigt at arbejde med fælles principper:

- De kan fungere som styringsværktøj for både teknikere og politikere og skabe gennemsigtighed i prioriteringer.
- De kan lette samarbejdet på tværs af kommuner, f.eks. i ådale, som ofte strækker sig over flere kommuner.
- De kan danne et fælles grundlag for dialog med lodsejere og øge forståelsen for de beslutninger, der bliver truffet.
- Der er behov for, at principperne bliver tilstrækkeligt overordnede til at kunne rumme de forskelligheder, der gør sig gældende i de 20 kommuner.
- Som inspiration blev der præsenteret fem principper fra Limfjordsrådet. Disse bruges udelukkende som afsæt for gruppedrøftelserne.

Baggrund

Forperson Grethe Saabye introducerer arbejdet og processen for udarbejdelse af principper for den lokale grønne trepart for Isefjord og Roskilde Fjord.

Trepartsmedlemmerne vil blive sendt ud i Teamsgrupper for at drøfte, kvalificere og præcisere mulige principper for arbejdet i treparten. Der vil undervejs i processen være fælles opsamlings i plenum, med en afsluttende samlet refleksion. Sekretariatet vil efterfølgende bearbejde de modtagne input frem mod proces og beslutning af principper på mødet den 10. juni 2025.

Referat

Sekretariatet i Lejre introducerer, hvordan drøftelsesprocessen om principperne forløber. Alle parter bliver automatisk sendt ud i grupperum på Teams, hvor de af to omgange skal kvalificere og præcisere principperne. Med hver gruppe følger en referent fra sekretariatet, hvis opgave er at notere jeres pointer og samle op i plenum.

Referenternes pointer fra i de enkelte gruppedrøftelser:

- **Gruppe 1:** Generelt stor opbakning til Limfjordsrådets principper. Det blev tilføjet, at det er vigtigt at præcisere, at alle store arealer skal tages i brug, og at minivådområder ikke må stå i vejen for dette. Derudover blev det fremhævet, at det er vigtigt at skabe en god dialog med lodsejerne.
- **Gruppe 2:** Der blev foreslået to nye principper: 1) Vi skal undgå at tage arealer i brug, der har høj landbrugsværdi, og 2) sikre lodsejerparathed ved at skabe god dialog og kommunikation med lodsejerne og inddrage dem tidligt i processen. Derudover blev det nævnt, at drikkevandsbeskyttelse og skovrejsning med henblik på at beskytte drikkevandet er vigtige.
- **Gruppe 3:** Enighed om, at det er nogle gode overordnede principper. Der var lidt uenighed om prioriteringen af disse. Der blev udtrykt et ønske om, at kommuneplanerne også sammentænkes i forhold til sammenhængende natur. Derudover blev der foreslået et nyt princip, som omhandler, hvordan proces og inddragelse skal foregå.
- **Gruppe 4:** Generelt var der stor forståelse og opbakning til Limfjordsrådets principper. Der blev drøftet, om man burde foretage en vægtning af principperne. Det blev bemærket, at vi får brug for "rub og stub", og at vi derfor skal være varsomme med at udforme principper, der låser arbejdet for meget. Der blev også ytret et ønske om at komme i gang med konkrete arealer – også selvom effekten ikke er så stor i starten – da det kan være med til at skabe nogle gode fortællinger. Derudover blev der udtrykt ønske om, at grundvandsbeskyttelse også inddrages.
- **Gruppe 5:** Stor opbakning til Limfjordsrådets principper, men også en diskussion om, hvor vi adskiller os fra Limfjorden – bl.a. fordi vi er tættere bebygget og ligger tæt på København har vi et stort behov for drikkevand og behov for at arealer også anvendes til klimatilpasning. Derfor kan vi ikke nødvendigvis blot kopiere deres tilgang. Der blev udtrykt ønske om at skabe flest mulige synergier – ikke bare for synergiernes skyld, men også af hensyn til

landbruget, så der undgås for mange justeringer senere i processen. Ønske om at indsatsen for de ferske vande også tæller med som synergi, da bla. Arresø har et stort indsatsbehov.

- **Gruppe 6:** Tilslutning til de fem principper, og antallet vurderes som passende. De to første principper betragtes som overordnede, mens de tre øvrige anses for at være underordnede. Det blev foreslået, at begrebet "multifunktionalitet" bør anvendes i stedet for "synergier", da det er vigtigt, at de arealer, vi arbejder med, opfylder mere end én funktion.
- **Gruppe 7:** Generel opbakning til principperne. Hvis man skal skabe natur, bør det ske i større, sammenhængende områder. Der blev udtrykt ønske om, at et af de kommende møder inkluderer et oplæg om borgernes adgang til private naturarealer.

Pointer fra den fælles refleksion:

- Der blev nævnt et ønske om at Arresø skulle tænkes med i denne trepart
- Den høje landbrugsværdi bør tænkes med.
- Overrisling kan være en god metode til at få tilbageholdt kvælstof (dog ikke på områder med stor naturværdi).

Punkt 6: Godkendelse af kommissorium (5 minutter)

På mødet den 18. marts 2025 blev det besluttet at arbejde videre med kommissoriet på baggrund af de bemærkninger, der blev givet på møde og efterfølgende sendt fra henholdsvis DN og LF. Ændringer er markeret med gul.

Bilag:

- Kommissorium for Lokal grøn trepart for Isefjord og Roskilde Fjord.

Indstilling: Kommissoriet godkendes.

Beslutning

Peter Olesen præsenterer den endelige og justerede version af kommissoriet med nye formuleringer, særligt vedrørende muligheden for, at andre parter kan levere forslag ind i treparten. Formuleringerne er udarbejdet i tæt dialog med DN og LF.

Beslutning: Kommissoriet vedtages med tilføjelserne og uden bemærkninger.

Bilag

Endeligt Kommissorium lokal grøn trepart Isefjord og Roskilde Fjord.docx

Punkt 7: Eventuelt

Drøftes

Beslutning

- Grethe Saabye vil forsøge at afholde individuelle møder med flest mulige parter før sommerferien. Hun nævner også, at man gerne må række ud til hende, hvis man ønsker at drøfte noget konkret lokalt.
- Der blev udtrykt ønske fra bl.a. Landbrug & Fødevarer om en tydeligere tidsplan og forventningsafstemning.
- Det blev pointeret, at der ligger en stor opgave ude i de respektive kommuner i forhold til at få skabt dialog med lodsejere – Holbæk Kommune er allerede i gang.
- Der blev understreget, hvor vigtigt det er, hvordan man kommunikerer og rækker ud til lodsejerne for at sikre en god og inddragende proces.

Grethe Saabye takker afslutningsvist for et godt møde.

Punkt 8: Deltagere og afbud

Deltagere:

Jens Peter Simonsen, Skovrider, Naturstyrelsen
Yke Kloppenburg Oosterwoud, VKST, Landbrug og Fødevarer
Lars Jonsson, Formand, Nordsjællands Landboforening, Landbrug og Fødevarer
Ole Busck, Danmarks Naturfredningsforening
Kirsten Flemming Hansen, Danmarks Naturfredningsforening
Jonas Paludan, Udvalgsformand, Klima og Miljøudvalget, Roskilde Kommune
Tine Borre, Udvalgsmedlem, Klima- og Miljøudvalget, Plan- og Teknikudvalget, Roskilde kommune
Felex Pedersen, udvalgsmedlem, Økonomiudvalget, Odsherred Kommune
Martin Stokholm, Udvalgsmedlem, Udvalget for Trafik, Miljø og Byggeri, Lejre Kommune
Esben Hansen, Udvalgsmedlem, Økonomiudvalget, Kalundborg Kommune
Peter H. Faarbæk, 2. viceborgmester, udvalgsmedlem, Plan- og Miljøudvalget, Høje Taastrup
Karen Thestrup Clausen, Udvalgsformand, Udvalget for Klima, Miljø og Natur, Holbæk Kommune
Christian Ahlefeldt-Laurvig, Udvalgsmedlem, Udvalget for Klima, Miljø og Natur, Holbæk Kommune
Vibeke Meno, Sektionsleder, Natur, Miljø og Klima, Hillerød Kommune
Anja Rosengren, Udvalgsformand, Udvalget for Klima, Natur og Miljø, Halsnæs Kommune
Marten Dahlberg, Udvalgsnæstformand, Udvalget for Klima, teknik og Miljø, Gribskov Kommune
Tom Vang Knudsen, Udvalgsformand, Klima- og Miljøudvalget, Gladsaxe Kommune
Søren Weimann, Udvalgsformand, Udvalget for Klima, Natur og Energi, Frederikssund Kommune
Ole Frimann Hansen, Udvalgsnæstformand for Klima, Natur og Energi, Frederikssund Kommune
Bo Brøndum Pedersen, Udvalgsformand, Klima, Teknik og Miljøudvalget, Egedal Kommune
Taner Genc, Udvalgsmedlem, Klima og Miljøudvalget, Økonomiudvalget, Ballerup Kommune
Vicky Holst Rasmussen, Borgmester, Økonomiudvalget, Egedal Kommune
Marco Damgaard, Borgmester, Økonomiudvalget, Herlev Kommune
Louise Colding Sørensen, Udvalgsformand, Natur, Miljø og Klimaudvalget, Hillerød Kommune
Rikke Hvelplund, Centerchef, Center for Teknik og Miljø, Greve Kommune
Karina Vincentz, Borgmester, Økonomiudvalget, Odsherred Kommune
Lene Munch-Petersen, Furesø Kommune
Louise Piester, Centerchef, Center for By og Miljø, Furesø Kommune
Grethe Saabye, Viceborgmester, Udvalgsformand, Udvalget for Erhverv, Klima og Lokal Udvikling, Lejre Kommune
Kathrine Stefansen (adm) i stedet for Pia Vendelholdt (orlov), Gladsaxe Kommune
Marie Bröchner Jespersen (adm), for Albertslund Kommune

Administration:

Nanna Høegh Wenzell, faglig medarbejder, vandløb og trepart, Lejre Kommune
Ruth Bjerregaard, Afdelingsleder Natur og Miljø, Lejre Kommune
Peter Olsen, Vicekommunaldirektør, Lejre Kommune
Susan Frausing Nielsen, Sekretariatsmedarbejder, Lejre Kommune
Gry Asser Bertelsen, Programleder klimateamet, Lejre kommune
Niels Rolf Jacobsen, Afdelingsleder Plan, Lejre Kommune
Marie Chimwemwe Degnbol, faglig medarbejder, klimateamet, Lejre Kommune
Alice Holmberg, KL Komponent
Laura Taulbjerg, KL Komponent

Oplægsholdere:

Berit Horskjær Bojsen, Fællessekretariatet for Sjælland Nord, Holbæk Kommune
Jannik Egelund, Roskilde Kommune
Søren Kock Laursen, Roskilde Kommune

Afbud:

Pia Vendelholt, Afdelingschef, Afdelingen for Miljø, Gladsaxe Kommune
Pia Nielsen, Chef, Plan, Byg og Miljø, Køge Kommune
Pernille Crone, Leder, Natur og Miljø, Ringsted Kommune
Klaus Hansen, Borgmester, Økonomiudvalget, Ringsted Kommune
Marianne Burchall, Udvalgsformand, Miljø- og Byudvalget, Albertslund Kommune
Kristine Klæbel, Områdedirektør By, Kultur, Miljø og Beskæftigelse, Albertslund Kommune
Karsten Längerich, Borgmester, Økonomiudvalget, Allerød Kommune
Agnete Thomsen, Direktør Teknik og Drift, Natur og Miljø, Plan og Byg samt Kultur, Allerød Kommune

Louise Mathiasen, Udvalgsmedlem, Økonomiudvalget, Ballerup Kommune
John T. Olsen, Udvalgsmedlem, Klima-, Teknik- og Miljøudvalget, Greve Kommune
Daniel Frigast, Udvalgsmedlem, Udvalget for Klima, Teknik og Miljø, Gribskov Kommune
Tommy Frøslev, Udvalgsnæstformand, Udvalget for Klima, Natur og Miljø, Halsnæs Kommune
Turan Akbulut, Udvalgsformand, Plan- og Miljøudvalget, Høje Taastrup Kommune
Esben Hansen, Udvalgsmedlem, Økonomiudvalget, Kalundborg Kommune